Poštnina plačana v gotovini
Spedizione in abbonamento postale

Prezzo - Cena Lir 0.50

Slovenski dom

Štev. 139 — V Ljubljani, v ponedeljek, 21. junija 1943-XXI — Leto VIII.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Bollettino n. 1121

Nuovi successi degli aerosiluranti

Un piroscafo di 10.000 tonnellate affondato, due altri colpiti

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica:

L'intensificato traffico nemico sulle rotte dell'Africa settentrionale è stato nuovamente ostacolato da nostri reparti aerosiluranti che, a largo di Bona, colavano a picco un piroscafo da 10.000 tonn e ne colpivano due altri per complessive 17.000 tonn.

Bombardieri italiani e germanici hanno agito con visibile risultato sui porti di Biserta e di Pantelleria.

La fascia costiera calabra fra Villa S. Giovanni e Regio e la città di Messina sono state ieri attaccate da forti formazioni di quadrimotori.

Due apparecchi venivano abbattuti presso Messina dalle artiglierie e uno a Reggio dalla nostra caccia, che distruggeva inoltre un ricognitore aversario nel cielo della Sardegna.

*

Nell'attacco al convoglio di cui da notizia l'odierno bollettino si sono segnalati i seguenti piloti: capitano Bruno Pannoncini da Magliano Toscano (Grosseto), s. tenente Domenico Vollaro Delieto da Catania, maresciało Urbano Gentilini da Porretta Terme (Bologna), maresciallo Clemente Mussatti da Rocca Pietra (Vercelli), sergente Fabrizio Fabrizi da Nemi (Roma), sergente Emilio Dotoli da S. Severo (Foggia).

Vojno poročilo št. 1121

Novi uspehi letalskih torpednikov

10.000 tonski parnik potopljen, dva druga poškodovana

Italijansko uradno vojno poročilo št. 1121 pravi:

Oživljeni nasprotnikov promet na pomorskih progah severne Afrike so znova ovirali oddelki naših letalskih torpednikov, ki so pred Bono na mestu potopili 10.000 tonski parnik, dva druga s skupno 17.000 tonami pa zadeli.

Italijanski in nemški bombniki so z vidnim uspehom nastopali proti pristaniščema v Bizerti in Pantelleriji.

Močni oddelki štirimotornikov so včeraj napadali kalabrijski obrežni predel med Villo S. Giovanni in Reggiem ter mesto Messino.

Topništvo je pri Messini sestrelilo dva stroja, nad Reggiem pa enega naši lovci, ki so uničili poleg tega tudi eno nasprotnikovo ogledno letalo nad Sardinijo.

*

Pri napadu na konvoj, ki ga omenja današnje uradno vojno poročilo, so se izkazali naslednji piloti: stotnik Bruno Panoncini iz Magliana (Grosseto), podporočnik Domenico Vollaro Delieto iz Catanije, narednik Urbano Genti Lini iz Porretta Terme (Bologna), narednik Clemente Mussatti iz Rocca Pietra (Vercelli), narednik Fabrizio Fabrizi iz Nemija (Rim), narednik Emilio Dottoli iz S. Severa (Fogia).

Izboljšanje gmotnega položaja državnih nameščencev

Važni sklepi na seji vlade pod Ducejevim predsedstvom

Rim, 21. junija. s. Predvčerajšnjim ob 10 se je pod predsedtvom Duceja sestal ministrski svet. Kot tajnik je posloval državni podtajnik v ministrskem predsedništvu. Ministrski svet je odobril naslednje ukrepe, razen ostalih izrednega poslovanja:

S področja ministrskega predsedništva

Na predlog Duceja in sporazumno s finančnim ministrom je ministrski svet odobril ukrep, ki je bil že objavljen na seji dne 8. maja in ki se tiče na izboljšanje gmotnega položaja državnih nameščencev. Tik pred vstopom Italije v vojno je bil gospodarski položaj državnih in javnih nameščencev zboljšan s Kr. ukazom z dne 16. aprila 1940., po katerem so bili vsi prejemki državnih uslužbencev, vštevši preskrbo njihovih rodbin, kaor tudi redne pokojnine, povišani za 10%. Pozneje in sicer s Kr. ukazom z dne 24. marca 1941 je bilo dovoljeno 40% zvišanje dodatkov za rodbine, z ukazom z dne 14. julija 1941 pa so bili nekaterim nižjim kategorijam uslužbsencev kakor tud nekaterim vrstam upokojencev ponovno zboljšani prejemki v izmeri od 10 do 40%. Posebni priboljški so bili poleg vsega gornjega priznani tudi vojaškim in militariziranim osebam v obliki vojne doklade z ukazom z dne 19. maja 1941 in pozneje še nekaterim drugim z ukazom z dne 24. marca 1942. Povrh tega so bile z ukazom z dne 27. februarja 1942. skoraj podvojene dnevnice za službovanje izven stalnega službenga kraja in povišane za 50% urnine za izredno delavnost in uspešno delo. Končno so bili z ukazom z dne 16. decembra 1942. priznani vsemu osebju, ki službuje v krajih, izpostavljenim vojnim nevarnostim, izredni prispevki, in sicer ločeni za vzdrževanje rodbin, ki so se odselile, kakor tudi za osebje samo, ki je ostalo na vojih mestih.

Novi urep, ki bo veljal od 1. julija t. l. do konca vojne, določa:

1. 125% zvišane začasne vojne doklade, ki je bila dovoljena aktivnemu državnemu osebju v činih pod VIII. činovnim razredom, s čimer se bo najvišji iznos tega prispevka dvignil od 1320 lir na 2970 lir letno;

50% povišanje trenutnih rodbinskih doklad za neregulirano osebje, tako da bodo te doklade dosegle višno onih doklad, ki jih prejema regulirano osebje v enakih rodbinskih in krajevnih razmerah, brez povišanja v 65%-ni izmeri, o kateri govori 1. točka;

3. uvrstitev uslužbencev VII. činovnega razreda in višjih gled vojne doklade v novi izmeri po načelih, ki veljajo za osebje VIII. činovnega razreda in nižjih, na ta način, da bo osebje v činih, višjih od VIII. činovnega razreda, glede 65% povišanja od 1. julija t. l. dalje izenačeno z osebjem VIII. činovnega razreda in nižjih. Na ta način bodo iz razumljivih razlogov glede izrednih doklad za čas vojne zase in za rodbino izenačeni uslužbenci višjih in nižjih činovnih razredov;

4. podvojitev začasnega dodatnega prispevka, ki se sedaj izplačuje v obliki 15% poviška na redne pokojnine do 6000 lir odnosno 4800 lir letno in v višini 30% poviška upokojencem, ki prejemajo pokojnino v višini od 6000 ir do 8400 lir posredno, odnosno 4800 lir in 7200 lir neposredno;

5. glede vojaškega in militariziranega osebja, ki uživa celotne ali polovične vojne doklade, ki o redno ugodnejše od ugodnosti po novem ukrepu za določitev vojne doklade je določeno tako, da bodo te ugodnosti veljale zanj tedaj, če bi prenhalo uživati sedaj pripadajočo vojno doklado.

Zboljšanje vojne doklade in dodatkov za rodbino se v morebitnih manjših izmerah s posebnim ukrepi pristojnih organov prenesejo lahko tudi na osebje državnih pomožnih ustanov. Letna obremeenitev za državni proračun je s tem novim ukrepom proračunjena na 1840 milijonov, razen tega še okrog 285 milijonov, ki bodo šli v breme proračuna državnih železnic. Za pomožne državne ustanove so stroški izračunani v višini 240 milijonov lir.

Na predlog Duceja je bil nato odobren zakonski osnutek, s katerim se ustanavlja Sardinski kreditni zavod, ki bo imel z namenom, da se popravijo škode, ki jih je utrpel bogati sardinski otok zaradi barbarskih sovražnih napadov in tam zopet poživi poljedelska proizvodnja, nalogo dovoljevati kredit za popravila razdejanih stanovanjskih stavb v mestih in na deželi, kakor tudi kredite za melioracijska in vsa izboljševalna dela, pri čemer bo njegovo poslovanje vzporejeno s poslovanjem Zavoda za agrarne kredite na Sardiniji.

Naslednji zakonski osnutek se tiče ureditve gmotnega položaja vojakov, ki so bivali v tujini, pa so se vrnili zaradi odslužitve vojaške dolžnosti. Ugodnosti, ki veljajo po obstoječih naredbah za državne in zasebne nameščence, vpoklicane pod orožje, ne veljajo obenem tudi za vojake, ki so bili zaradi stalnega bivanja na tujem oproščeni obveznosti, pa so se zaradi vojne pred končanim 32. letom starosti vrnili v domovino, da bi izpolnili vojaško dolžnost. Ker so bili vsi ti prizadeti, ki so se vrnili iz tujine, skoraj do zadnjega sprejeti kot uradniki ali delavci v raznih narodnih ustanovah, ali pa gre za vojake, ki so bili zaposleni po podružnicah italijanskih tvrdk in zavodov v tujini, ima dejstvo, da gornji predpisi zanje ne veljajo, za posledico tudi ustavitev izplačevania prejemkov, kakor tudi izgubo pravice, da bi mogli po povratku v civilni poklic zasesti prejšnje mesto. Sedaj sprejeti ukrep izločuje tako neenakost v postopku in odreja, da bodo ugodnosti, ki veljajo za vse nameščeno osebje, bodisi državno ali zasebno, ki je bilo vpoklicano ali pridržano v vojaški službi zaradi izrednih potreb, razširjene tudi na vse državne in zasebne nameščence, ki so se, čeprav so bili oproščeni vojaške dolžnosti, ker so bivali na tujem, zaradi vojne vrnili domov in bili sedaj vpoklicani v vojaško službo, ker še niso prekoračili 32. leta starosti.

V nadalnjem je bil sprejet sklep, ki spreminja zakon z dne 21. avgusta 1921, ki se nanaša na obvezno zaposlitev vojnih invalidov. Da se poveča tudi v javnih ustanovah zaposlitev vojnih poškodovancev in invalidov, je določeno, da se mora število mest, ki jih morajo državne in javne uprave v splošnem prihraniti v vrstah nižjega osebja, zvišati od 20 do 40 odstotkov.

Ministrstvo za notranje zadeve

Na predlog Duceja kot notranjega ministra je bil sprejet osnutek zakonskega ukrepa, s katerim se izdajajo posebne odredbe glede poslovanja pomožnih organov v prefekturah in pomožnih ustanovah v primeru odsotnosti njihovih nameščencev zaradi sedanjega vojnega stanja. Nadalje je bil odobren osnutek ukrepa, ki vsebuje posebne norme za ureditev službe pri pokrajinskih listih glede zakonitih objav. V nadalnjem je bil odobren zakonski osnutek, ki vsebuje določbe, po katerih bo olajšana nastanitev preseljenih oseb v okrevališčih in vzgojevališčih. Po tem ukrepu bodo taki zavodi lahko sprejemali prihajajoče, čeprav ne bodo izpolnjevali pogojev glede določene pokrajinske pripadnosti. Odobren je bil zakonski osnutek, s katerim se podaljšuje rok za dovoljevanje poročnih posojil do 30. junija 1946. V istem zakonu je predvedeno tudi, da je do nadaljnjega odgodeno vračanje poročnih posojil vdovam padlih v vojni in velikih poškodovancev iz vojne.

Italijanska Afrika

Na predlog ministra za Italijansko Afriko je bil odobren osnutek odloka, ki dovoljuje rodbinske doklade osebju monopoljske uprave v Rambu.

Milost in pravice

Na predlog ministra za milost in pravico je bil odobren osnutek ukrepa za poslovanje civilnih in zakenskih sodišč med vojno. Ta novi ukrep izpopolnjuje že 22. maja 1942 zakon, po katerem se lahko vsi po zakonu določeni roki, če so to povzročile izredne okoliščine zaradi vojnega stanja podaljšajo do novih rokov. Ukrep se nanaša tudi na roke v kazenskopravnih stvareh. Druge določbe tega ukrepa izločujejo nekatere nejasnosti v izvajanju zakonskih predpisov z dne 9 julija 1940, ki se nanašajo na dovolitev začasne svobode obsojencev.

Nadalje je bil odobren zakonski osnutek, ki vsebuje določbe v korist sodniškega osebja, ki se je vrnilo iz Tunisa. Da se omogoči tem zaslužnim državljanom zaposlitev v lastnem poklicu, iz katerega bodo črpali sredstva za obstanek, ki so jih izgubili, ker so morali zapustiti tuja ozemlja, v katerih so delovali dolgo časa, bodo vpisani v činovne sezname enakih uslužbencev v Kraljevini. Ta najnovejši ukrep v korist raznih poklicnih ljudi, ki se vračajo iz tujine, gre za tem, da se tudi vsem takim osebam, ki so se vrnile iz Tunisa, zagotovi enak postopek kakor vse mdrugim v enakih okoliščinah.

Po naslednjem zakonskem osnutku ima minister za milost in pravico možnost podaljšati začasne roke, določene za udeležbo pri javnih natečajih in sicer vse v zvezi z izrednimi okoliščinami zaradi vojnega stanja.

Drug zakonski osnutek predpisuje razne olajšave o dajatvah pri dediščinah po padlih v vojni v znak hvaležnosti in priznanja za slavne padle, in sicer v tej obliki, da se v pomanjkanje neposrednih naslednikov dednost prenese tudi na sestre in nečake padlega v vojni.

Promet

Ministrski sklep pozdravlja na predlog Duceja z občudovanjem junaško ponašanje železničarjev vse Italije, predvsem pa onih iz območja ravnateljstva v Reggiji Calabriji in na sicilskih in sardinskih progah, ki pod nepreslanim bombardiranjem sovražnika brez prestanka opravljajo svoje težke in važne naloge, da bi zagotovili neprekinjenost prometa.

Na predlog ministra za promet je bil nato sprejet zakonski osnutek, ki se nanaša na ureditev osebnih vprašanj za nameščence-skvadriste. Po drugem osnutku so bile sprejete zelo stroge določbe za osebe, ki bi zagrešile neredosti pri potovanjih z javnimi prevoznimi sredstvi. Podobni ukrepi bodo izdani tudi za mestni promet, v katerem bo med drugim tudi strogo prepovedano kaditi v vagonih. Nadalje je bil sprejet osnutek ukrepa, po katerem bo začasno zvišano število mest reguliranih uslužbencev v poštno-brzojavni upravi zaradi povečanja posla in zaradi odsotnosti mnogih funkcionarjev v vojni. Drug zakonski osnutek povišuje pristojbine za hranilne knjižice in poštno štednjo. Z istim zakonom bodo izdane tudi nove določbe glede izgubljenih knjižic poštne uprave.

Kr. ukaz z dne 15. marca t. l. je označil kot navzoče pri zastavah vojake in militarizirane osebe, ki so padli za veličino Domovine, in dovolil posebno materialno ureditev vsem rodbinam, ki so ostale brez vzdrževalnine. Podoben ukrep, ki ima poleg gospodarskega pomena tudi najpomembnejši moralni značaj, bo sedaj razširjen tudi na uslužbence trgovske mornarice, ki so s svojim žilavim samozatajevanjem pokazali toliko volje, da zaslužijo čast bojevnikov z vsemi učinki zakona z dne 11. januarja 1943 in bodo njihovi slavni padli vpisani v seznam padlih pri Oboroženih silah. Drugi zakonski ukrepi iz resora istega ministrstva se nanašajo na povišanje pokojnin za pomorce in priznanje podpor svojcem pomorcev, ki so bili vpoklicani k vojakom, nadalje

Nadaljevanje na 2. strani.

Neuspešni sovjetski sunki ob Kubanu in pri Kirovu

Vsi napadi zavrnjeni — Na drugih odsekih živahni nastopi napadalnih oddelkov — Letalski napadi na cilje ob Volgi, na Biserto in Pantellerijo

Hitlerjev glavni stan, 21. junija. Nemško vrhovno poveljstvo je včeraj objavilo tole uradno vojno poročilo:

Krajevni sovjetski sunki ob **kubanskem mostišču** severovzhodno od **Šumija** in na odseku **pri Kirovu** so bili zavrnjeni. Na ostalih odsekih vzhodnega bojišča je bilo živahno delovanje napadalnih oddelkov.

Težko topništvo kopne vojske je z dobrim uspehom obstreljevalo vojaško važne cilje v **Leningradu**.

Pri ponovnem letalskem napadu na ladijske cile ob izlivu reke **Volge** so bili štirje nadaljnji prevozni parniki tako hudo zadeti z bombami, da je treba računati z uničenjem dela teh ladij. Druga nemška bojna letala so obstreljevala industrijske naprave globoko v sovražnikovem zaledju. Eno letalo se ni vrnilo s teh napadov.

Nemška in italijanska bojna letala so uspešno obmetavala z bombami pristaniške naprave v **Biserti** in na **Pantelleriji**.

Nekaj sovražnih letal je izvedlo preteklo noč vznemirjevalne polete nad **zahodnim nemškim ozemljem**, ne da bi metala bombe. Nad zasedenim zahodnim ozemljem so bila sestreljena štiri sovražna letala.

Nemška brza bojna letala so bombardirala v noči na 29. junija posamezne cilje na področju **Londona** in na **angleški jugovzhodni obali**.

Enote vojne mornarice, protiletalsko topništvo na trgovskih ladjah in mornariško protiletalsko topništvo so v času od 11. do 20. junija sestrelile 49 sovražnih letal.

Čemu je angleški kralj obiskal Severno Afriko

Tanger, 21. julija. s. Obisk angleškega kralja v Severni Afriki je zbudil res največje navdušnje. Tako v francoskih političnih krogih, kakor tudi med političnimi strankami pripominjajo z očitno grenkobo, da je bilo treba tujega posredovanja, da je končno prišlo do plenarne seje slovitega osvobodilnega odbora, čeprav v izredni obliki, namreč ob navzočnosti angleškega kralja. Pripominjajo potem tudi, da je bil glavni namen tega obiska postaviti nekako protiutež naraščajočemu vplivu Združenih ameriških držav, ki hočejo odstraniti iz Afrike kakršno koli britansko konkurenco, bodisi moralno ali pa tvarno. Angleško nezadovoljstvo nad tem ameriškim vsiljevanjem, ki ni od včeraj, vedno bolj narašča ter Angleži nanj gledajo s čedalje večjo zaskrbljenostjo že od prvih tednov, odkar so se Angleži in Amerikanci izkrcali v Severni Afriki. Angleži se zdaj ne zde več kot sogospodarji z Amerikanci, pač pa že vse bolj kot njihovi sluge. S to oslabitvijo angleške oblasti je ostal oslabljen tudi De Gaulleov položaj.

Kakor pripominjajo zdaj v istih francoskih krogih je bilo posredovanje angleškega kralja Jurija v sporu med Giraudjem in De Gaulleom pravi trojanski konj, zakaj če bi se oba tekmeca postavila po robu pobudi angleškega kralja, bi izkoristili to priliko v to, da končno vržejo v morje oba prepirljivca ter prevzamejo tudi neposredno upravo dežele v svoje roke. Na takšno rešitev celo še zdaj vedno mislijo. Vsekakor pa se zdaj očitno kaže utrujenost in nezaupanje pri nemalo Francozih, ker so že začeli prodajati nepremičnine, da bi se potem naselili v tujini ali se celo vrnili v domovino. Takšne obupne razmere pa seveda izkoriščajo judovsko-amerikanske kapitalistične družbe, ki so položile roko na rudnike, banke, na indutrijo itd., ter zdaj silijo tudi že na najrodovitnejša afriška polja.

Zdi se pa, da so od tega Angleže čiito izključili, in sedanje razprtije so nastale vprav zaradi nasprotja, da Angleže pri vojaških nastopih tiščijo v prve bojne vrste, pri špekulacijah in pri ogromnih dobičkih pa jih načrtno potiskajo ob stran. Spričo tako cinične in nenasitne pohlepnosti, ki se ne ozira ne na zavezništvo, ne na sorodtvo in ne na določbe zavezniških pogodb, so seveda Francozi, ki zaupajo v človekoljubnost in ameriške obljube, tisti, ki so najbolj prizadeti in razočarani. In vprav ti Francozi so Amerikancem na stežaj odprli vrata v svoj nesrečni afriški imperij. To je bil pravi namen obiska angleškega kralja v Afriki.

Uničenje partizanskih tolp v Črni gori

Rim, 21. junija. s. Na srednjem in severnem predelu Črne gore so italijanske, nemške, bolgarske in hrvaške čete v hudih bojih, trajajočih več tednov, in ob najpopolnejšem istočasnem sodelovanju obkolile ter uničile močne skupine upornikih tolp. Gorato ozemlje, neugodno vreme ter obupni odpor tolp, stisnjenih v klešče, iz katerih ni bilo izhoda, so zahtevale od čet, nastopajočih na tem predelu, hudih naporov in odpovedi, kar so pa vojaki prenašali z zelo visokim duhom in z veličastnim zagonom. Letalstvo je obilno pomagalo k uspehu, ko je v tesnem sodelovanju z edinicami na tleh partizane obstreljevalo s strojnicami in jih obmetavalo z zažigalnimi bombami. Izkazalo se je, da so izgube, ki so jih pretrpeli uporniki, zelo velike. Ogromna je tudi količina orožja, vozil in preskrbe, ki so jo zajeli nasprotniku.

Vesti 21. junija

Uradni list je objavil številke o ljudskem gibanju, po katerem je bilo maja meseca sklenjenih 22.841 porok. V istem mesecu se je rodilo 72.290 otrok, umrlo pa je 44.354 oseb, presežek znaša torej 27.936. 31. maja je štelo domače prebivalstvo v Italiji, torej brez novih pokrajin, ki so bile Italiji priključene v sedanji vojni, 45 milijonov 786 tisoč ljudi.

Pri štetju prebivalstva so v švedski prestolnici dognali, da število žensk močno prekaša število moških. V Stockholmu imajo zdaj 338.181 žensk in samo 275.583 moških. Ženski presežek znaša torej kar 62.000.

Včeraj so v Zagrebu imeli žalne slovesnosti za »dan padlih mučenikov«. Ob tej priliki so tudi poromali h grobovom Kvaternika, Štefana Radiča, polkovnika Francetiča, ki so ga ubili četniki, in k mnogim drugim mučenikom hrvaške neodvisnosti.

Argentinska vlada je določila cene življenjskim potrebščinam. Listi pravijo, da je bil ukrep potreben, ker so pridelovalci in posredovalci v zadnjih časih preveč kupčevali in zaslužili.

Iz Bolzana poročajo, da je snoči v tamošnji mestni vojašnici nastopil Beniamino Gigli ter pel vojakom, med katerimi je tudi njegov sin, ki služi pri topničarjih. Pri predstavi, v kateri so sodelovali tudi njegova hči, sopranistka Rina Gigli, in drugi znameniti pevci, je bilo mnogo odličnikov, ranjencev in delavcev.

Nadaljevanje s 1. strani.

Važni sklepi vlade

na ureditev in samostojno poslovanje uprave pristanišča v Neaplju, kakor tudi na obseg pomorskega ravnateljstva v Cataniji.

Poseben zakonski osnutek ureja izplačevanje pokojnin državljanom, ki so se morali preseliti. Zaradi olajšanja razmer, v katere so zašli taki upokojenci, ker so se morali odstraniti iz krajev v vojni nevarnosti, bodo pokrajinski zakladni uradi izplačevali pokojnine vsem prizadetim samo proti predložitvi uradne izkaznice, da so upravičeni prejemati pokojnino.

Poseben zakonski osnutek se tiče plačevanja prejemkov za uradništvo, ki je premeščeno v kraje s sovražnimi napadi. V primerih, kadar taki premeščeni uradniki z običajnimi prometnimi sredstvi ne bi mogli pravočasno dobiti svojih prejemkov, je predpisan poseben postopek brez posebnih formalnosti, da se izplačilo lahko izvrši na podlagi izjave, ki jo prizadetemu izda njegov neposredni predstojnik.

Ministrstvo za letalstvo

Na predlog Duceja kot ministra za letalstvo je bil sprejet zakonski osnutek, po katerem se za čas vojne ukinejo tečaji za izpopolnitev podčastnikov-pilotov. Zaradi tega ukrepa bodo za dobo šest mesecev po končani vojni ustavljeni tudi tečaji za imenovanje podčastnikov in častnikov-pilotov, pri čemer bodo taka imenovanja v bodoče odvisna od bivanja pri posameznih oddelkih in položitve nekaterih izpitov. Podobni zakonski osnutek podaljšuje za l. 1943. veljavnost sedanjih določb glede ukinitve izpitov za napredovanje in povišanje letalskih častnikov.

Javna dela

Na predlog ministra za javna dela je bil sprejet zakonski osnutek, ki odreja nov rok za zaključitev gradbenih del pri novih napravah v Benetkah okrog Marghere. Iz tehničnih in administrativnih razlogov vsa dela niso mogla biti zaključena v določenem roku in zaradi tega se ta rok podaljšuje na eno leto po končani vojni.

Po naslednjem zakonskem osnutku iz tega resora so objavljene nove določbe za izpopolnitev častniškega staleža v Narodni cestni milici.

Nadalje je bil sprejet osnutek ukrepa, po katerem bo ministrstvo za javna dela prevzelo nekatere službe v vojni, ki so prej spadale v pristojnost notranjega ministrstva. Ta sprememba je bila potrebna zaradi naglega posredovanja na raznih toriščih v zvezi s sovražnimi napadi.

Ministrstvo za korporacije

Na predlog ministra za korporacije je bil sprejet osnutek ukrepa, po katerem preide komisarijat za izseljevanje in kolonizacijo v pristojnost ministrstva za korporacije. S tem ukrepom bo praktično realizirana ona tesna zveza, ki je potrebna za čim uspešnejše administrativno poslovanje komisarijata.

Drug zakonski osnutek se nanaša na novo udejstvovanje ministrstva za korporacije pri službi dela in ureditvi uradov. Ker je treba v enotni obliki urediti stalno naraščajoče potrebe ročnega dela, je bilo neobhodno potrebno, da se razne naloge v službi dela združijo v enem organu. S tem ukrepom bo ministrstvo za korporacije dobilo vso pristojnost, ki jo je glede službe dela doslej imela Narodna fašistična stranka, pri tem pa bodo povečana pooblastila javnih oblastev glede obveznosti državljanov v vojnem času.

Nadaljnji zakonski osnutek s področja tega ministrstva se nanaša na dodelitev na delo nekaterih kategorij oseb v posebnih odnosih do javnih oblasti. Potreba, da se vse delovne sile izrabijo za najvišjo proizvodnjo, je narekovala izdajo tega ukrepa, s katerim je določeno, da bodo dodeljene na delo nekatere kategorije oseb (kontiniranci) in obsojenci, ki uživajo ugodnost pogojne izpustitve, če so v posebnih pogojih odnosov do javne oblasti.

Nadalje je bil sprejet zakonski osnutek za ustanovitev Narodnega fašističnega zavoda za pouk in izpopolnitev italijanskih delavcev. Ta ukrep stremi za tem, da bi se združile in vzporedile vse ustanove in bi se na raznih področjih proizvodnje dvignila kvalitativna vrednost delavcev, ki je bistveno potrebna za povečanje delavnosti, bodisi v sednjih okoliščinah, kakor tudi v povojnem času.

Odobren je bil zakonski osnutek, ki vsebuje spremembe glede pravice do podpore za osebje, ki je dodeljeno javnim prevoznim službam. Ta ukrep stremi za izravnanjem prejšnjih določb, ki so bile izdane v okviru velike reforme obvezne socialne preskrbe ob dvajsetletnici ustanovitve fašijev. Ta ukrep prinaša tudi prvo splošno zboljšanje pokojnin, ki je bilo združeno z neznatnim zvišanjem prispevkov, pa ne bo občutno vplivalo na gospodarski položaj osebja.

Nekateri drugi akonski osnutki v območju tega ministrstva določajo prispevke v višini 2% davka na prodajo umetniških del v korist podporne blagajne pri Narodnem fašističnem sindikatu, nadalje izvršitev pred 4 leti izdanega zakona o zavarovanju za bolezen nameščencev pri ustanovah z javnim pravom.

Ministrstvo za menjavo in valute

Na predlog ministra za menjave in valute je bil odobren osnutek ukrepa, ki se nanaša na ukinitev odbora za volno. V zvezi z omejenim uvozom volne in volnenih izdelkov ter glede na to, da je volna, bodisi italijanska ali inozemska, določena za vojaške potrebe, ukinja ta ukrep odbor za volno,, ki je doslej urejeval uvoz in razdelitev vsega tega blaga na domačem trgu.

Seja ministrskega sveta se je končala ob 13.30. Prihodnja bo 31. julija.

V početku julija se bodo začela gospodarska pogajanja med Madžarsko in Bolgarijo za sklenitev nove trgovske pogodbe, poročajo iz Sofije.

Mali gospodarji in čebelarji so podali obračun svojega dela

Število članstva teh pomembnih organizacij se je dvignilo že na 4700

Ljubljana, 21. junija.

Splošna gospodarska zadruga železničarjev (Žegoza) je podala včeraj dopoldne obračun svojega dela. Iz poročila upravnega odbora je videti, da so se odborniki potrudili, da bi svoje člane, ki jih ni več malo, saj se je število teh dvignilo preko 3500, zadovoljili in jim nudili vse, kar morajo ti od organizacije pričakovati. Upravni odbor, kateremu je bila ta nelahka naloga poverjena na lanskem občnem zboru, se je lotil dela z vso vnemo

Neprimerno bolj pa se je obnesla strojarna, ki je sicer morala preboleti nekaj manjših nesreč, da je prišla na boljši sistem, na pravilne naprave in osobje, a je sedaj aktivna in prinaša zadrugi še največ dohodkov. Omeniti moramo, da so se v preteklem tednu preselili iz premajhnih in nepripravnih prostorov v Podmilščakovi ulici v novonajete prostore v bližini šišenske postaje, ki imajo to prednost, da so prikladni za skladišče in se tu lahko postavi še sušilnica in silos.

Da bi popravili napako, ki so jo zagrešili lani, ko so se prekmalu pogodili za ceno zimski krmi, so najeli v bližini Kočevja košnjo večjega obsega, odkoder bodo lahko dobili dovolj sena za naše koze in kunce po taki ceni, da se bo reja splačala.

V lanskoletni valilni sezoni je inkubator zadruga posodila enemu svojih članov, ker ji zaradi pomanjkanja prostorov ni bilo mogoče vršiti valjenja. Za letošnjo sezono si je pa zadruga izposodila še tri inkubatorje in vali tako hkrati kar 1500 jajc. Valilni rezultati letos niso tako ugodni, kakor so bili prejšna leta in je treba iskati zato vzroka v slabi in neprimerni prehrani perutnine. V letošnji valilni sezoni je do sedaj oddala 1900 enodnevnih piščancev, valenje bo vršila naprej, samo če bo dobila potrebna valilna jajca, ker je za piščanci veliko povpraševanje.

Predilnica je nepretrgoma zaposlena. Sprela je nekaj manj kot 300 kg angorske in približno isto količino ovčje volne in je prinesla temu primeren dobiček. Tu bo treba misliti na čimprejšnje razširjenje obrata, ker se v zadrugo oglaša vedno več producentov ovčje volne, napreduje pa tudi reja angorskih kuncev.

V strojarni so strojili na račun članov 2400 kožic, nadaljnjih 3600 kosov so pa odkupili. Na račun članov v bodoče kožic ne bodo sprejemali v strojenje. Izjema bodo le izrazito lepe zimske kožice srebrecev in činčilcev.

V sušilnici so nasušili približno 6000 kg divjega kostanja, nekaj nad tisoč kilogramov jesenske detelje in topinamburja v težini nekaj nad 400 kg moke. Nabrali so tudi nad 800 kg oranžnih in citroninih suhih lupin.

V naši pokrajini imamo 1286 organiziranih čebelarjev, ki so lastniki skoro 22 tisoč panjev — čebeljih družin To je dejstvo, ki zgovorno priča, da je pri nas čebelarstvo poleg malega gospodarstva visoko razvita gospodarska panoga.

Navajamo le najvažnejše točke z včerajšnjega zborovanja:

Zdravstveno stanje čebel je bilo lani zadovoljivo. Zavarovalni sklad za primer kužnih bolezni je narastel na 5.700 lir. Društvo ima 431.624 lir premoženja in je narastlo za 9486 lir. Promet upravnega oddelka in Janševega doma je bil 332.818 lir prometa, društvena čebelarna pa 175 tisoč lir premoženja.

Živahen razgovor na obeh skupščinah je pokazal, s kakšnim zanimanjem podpirajo člani stremljenje zadrug in kako so hvaležni odbornikom za njihovo prizadevanje, da bi jim pomagali pri reji malih živali in pri gojenju čebel.

EIAR — Radio Ljubljana

Ponedeljek, 21. junija, 12.20 Plošče — 12.30 Poročila v slovenščini — 12.45 Lahka glasba — 13 Napoved časa. Poročila v italijanščini — 13.10 Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini — 13.13 Vojaške pesmi — 14 Poročila v italijanščini — 14.10 Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Šijanec. Orkestralna glasba — 15 Poročila v slovenščini — 17 Napoved časa. Poročila v italijanščini — 17.15 Koncert tenorista Antona Sladoljeva — 17.40 Pesmi in napevi — 19 »Govorimo italijansko«, poučuje prof. dr. Stanko Leben — 19.30 Poročila v slovenščini 19.45 Politični komentar v slovenščini — 20 Napoved časa. Poročila v italijanščini — 20.20 Koncert — 21 Koncert violinista Jana Slajsa, pri klavirju Janko Ravnik — 21.50 Koncert mezzosopranistke Elze Karlovčeve — 22 Operna glasba na ploščah. V odmoru predavanje v slovenščini — 22.45 Poročila v ital.

Junijsko deževje ovira košnjo

Mnogi meščani ne pomislijo, da velja v vremenoslovju junij v tako zvanem ljubljanske padavinskem območju, ki obsega tako-le kraje okoli Kamnika tja do Gornjega grada na Štajerskem, Ljubljano z Barjem tja do Kočevja in Črnomlja, za mesec, ko pade razen oktobra največ dežja in dosega junij tako zvani sekundarni padavinski maksimum Izračunano je, da znaša padavinski mesečni povprečnik za junij 146 mm, ko dosega oktobra 169 mm. Letos je junij že sedaj primerno prekoračil ta povprečnik. Z nocojšnjim dežjem bo dosegel junij letos že nad 180 mm dežja. Imeli smo že 12 deževnih dni.

Letošnje junijsko deževje močno ovira košnjo. Smo drugače že sredi košnje, ko so kmetje druga leta že največ travnikov pokosili, a vendar je prav malo travnikov pokošenih in malo sena je dobro suhega spravljenega pod kozolce. Trava je povsod že popolnoma dozorela. Plohe so pa tudi visoko travo zelo potlačile.

Letošnji junij, ki je prinesel še enkrat toliko dežja v prvi polovici kakor lani celi mesec, je deloma napravil tudi škodo po žitnih poljih. Zadnje deževje je potlačilo lepa žita k tlom. Hladno in deževno vreme pa tudi ovira hitrejše zorenje žit. Pšenica, rž in ječmen so sprva prav lepo kazali, toda do prave zoritve se nikakor ne morejo povzpeti.

Šimnovca Jožefa so položili v blagoslovljeno zemljo

Kakor da bi nebo hotelo poveličevati mučenca Šimnovca Jožeta, je zasijalo na včerajšnjo nedeljo sonce in razpršilo vse meglice nad draveljskim poljem in gozdovi, kjer so lani 24. junija morilci slovenskega ljudstva odpeljati očeta, vzornika vsake naše družine, Šimnovca Jožeta. Včerajšnji pogreb in številna udeležba na njegovi zadnji poti, na kateri so ga spremili domačini, pa tudi njegovi prijatelji in znanci iz Ljubljane in drugod, je dovolj glasno pričala, da je bil pokojni pošten mož, delavec, rodoljub, in da danes ni bilo nikogar, ki bi odobraval krvnikom, da so ubili moža, načelnega, marljivega in le dobro ustvarjajočega. S cvetjem odeto krsto so nesli na pokopališče draveljski fantje, za njimi pa je stopala številna duhovščina z g. Zabretom na čelu, uradništvo in uslužbenci Vzajemne zavarovalnice z ravnateljem g. Jegličem in svetnikom g. Kristanom, dalje rektor g. Šimenc, pokojnikov vzgojitelj, in množica ljudstva.

Sprevod se je pomikal skozi Dravlje po Vodnikovi cesti do hiše, od koder so Jožeta lani odpeljali krvniki. Tu so pevci zapeli pod vodstvom g. Labode žalostinko »Vigred se povrne«. Sprevod se je nato pomikal nazaj proti cerkvi, medtem pa so pevci prepevali psalm »Usmili se!« Po opravljenih obredih je pokojniku spregovoril g. Zabret Valentin. Za njim je spregovoril pokojniku v počastitev govornik iz Ljubljane, od domačih fantov pa se je poslovil od Jožeta g. Babnik. Po govorih so pevci še zapeli žalostinko »Oj, spavaj sladko«.

Diplomski koncert. Absolventka Glasbene akademije gdč. Ogrin Ksenija, učenka našega priznanega pedagoga prof. J. Ravnika, bo na svojem koncertu (21. junija, v veliki filharmonični dvorani) izvajala tudi Chopinov Scherzo v b-molu, ki spada med najtežje skladbe svetovne literature in eno najlepših skladb svojega učitelja »Čuteči duši...«, ki je izšla v »Novih akordih«. Ta koncert je prvi samostojni nastop nadarjene pianistke in zasluži vso pozornost našega glasboljubečega občinstva. Sporedi po 3 lire in 1 liro v Knjigarni Glasbene Matice. Začetek koncerta ob 19.

Listki iz ribniške preteklosti

Šole v začetku 19. stoletja in njihov pomen

Najlepša dota je to, kar se kdo nauči

...torej pervoshite svojim otrokam srezho, ker dostkrat sami ozhitno pravite: O ko bi brati ali pisati snal, rajshi bi to imel, kot vse svoje premoshenje. In gotovo vam vashi otrozi bodo sa to bolj hvalesni, kot sa vse druge dobrote, vas bodo bolj obogali, sposhtvali in sa vas molili. Poshilajte jih torej radi, ker sdaj jim s majhnimi potrashki lahko veliko pomagate.

Vsi otroci naj pridejo v šolo... Pripelajte slasti vi, ti blishni, vse svoje otroke, ker shola je gotova, shola je lepa, shola je prostorna — veliko ovzhiz vse vsame. Pripelite jih veliko, ker bomo morebiti, zhe vam bo bolj vshezh, zhas shole tako obernili, de bodo vsi otrozi lahko v' sholo prishli; sjutro namrezh od 10 do 12, popoldan od 1 do 3. Pripelajte jih torej veliko, de ne bo pri toliki fari, pa narmajnshi in najslabshi shola. Pripelite jih torej radi, de nam ne bo sila vas s komesijami strahvati in priganjati k temu, kar bo vam in vasnim otrokam k tolikimi pridu.

Poleg »krajnskega« so se učili tudi nemški... pridite pa, zhe je mogozhe, ozhetje s svojimi otrozmi k sapisu, de se bomo s vami posvetvati samogli, ali sheljete, de se bodo otrozi ali samo krajnsko ali pa tudi krajnsko in nemshko brati, pisati in rajtati vzhili.

Kdo je hodil v vsakdanjo šolo... Pripelite fante in deklizhe, ker fantam in deklizham moramo prave poti vzhiti v nebesa. Pripelite jih torej vse, ki so shesto leto she svershili, do 12. leta, ker ti so vsi dolshni v vsakdajno sholo hoditi.

Nedeljska šola je bila brezplačna... ker ti so dolshni v nedelsko sholo hoditi, sa ktero vam posebej nizh ne bo plazhati.

Starši, učencem pravočasno preskrbite obleko in obutev... in ker se bodo pri nas tudi obojne shole kmalo po vsih Svetih sazhele, vas opomnimo starishe, kteri imate tazih otrok v sholo poshilati, de jim sdaj she naprej obuzho in obleko potrebno, in tudi potrebne bukve preskerbite, de ne bodo tedej otrozi od shole sadershvani, ker veste, de otrozi s konza sadershvani smeram sad ostajajo, kar jim pri vsih navkih zhes leto veliko shkoduje.

Zapreka rednemu pouku — pomanjkanje drv. Osnanili in priporozhvali smo vam shole; in res ste nekteri radi vbogali, de otroke v shole poshilate; pa kaj — ki bodo morebiti shole kmalo mogle spet prenehati, ker nimamo derv, de bi jih kurili, otrozi pa tudi v mersli sholi sedeti in pisati ne morejo.

Stare šolske klopi so prodali za drva

Do sdaj smo stare sholske pruke prodali in sato dreva kupili. Pa sdaj so poshle in ni nikogar, de bi nam jih kupil. Torej sim she nektere moshe nagovoril, de bi se otrozhizkov vsmilili, in po vsaki vasi od vsake hishe nekoliko nabrali in tako jih sholarzhikam pripelali; in oblubili so — pa do sdaj ne she storili. Zhe hozhete tedej, de se bodo po novim letu spet shole sazhele, tak skerbite, de bomo sa shole derva dobili; ali jih po vsaki vasi skup po hisah poberete in skup pripelate, saj nihzhe ne bo vboshal, zhe sholarjem kashne tri polena vbogajme da; ali pa naj sholarji sami derva nosijo ali pa v duarjih skup slagajte, kaker druge leta, ker szer po novim letu ne bomo sa to simo shole dershati mogli...«

Ljudje so stežka spoznavali vrednost šole

Shalostno je videti, de pri nas shole, ki bi imele le bolj še vterduvati, raspadajo. Shola je nova issidana, sholmashtra smo noviga dobili, in vender je v vsakdajni sholi smeram manj otrok, nedeljske shole pa, ktere vas saj nizh ne kosthajo, so she zelo nehale. Vidimo, de starishi zlo nizh sa to ne poskerbete, de bi se otrozi kaj lepiga navzhili. Ne mislite, starishi, de ta vasha neskerblivost in sanikernost je bres greha. Torej vas v boshjim imenu opomnimo, de svoje otroke, kteri so do sdaj v sholo sazheli hoditi, spet pridno v sholo poshilate, da se she saj nazpotrebnishi dobrote — branja lepih bukev — navzhijo...

Zaradi premalega števila učencev učitelj ni mogel živeti. Smeram vas opominjamo, de bi svoje otroke v sholo poshilali, pa she smeram ne vbogate, in sholarjev je tako malo na novizh se dalo sapisati, de so Gospod Klinz, ki se ob temu niso svupali shiveti, od nas shli. Poshlite torej saj ta teden otroke v sholo, de, zhe bodo kaki Gospod uzhenik si svupali od njih shiveti, spet kmalo drusiga pomozhnika sadobimo.

Krivi so starši... Zhe pa po lepim opominjvanju ne bote obogali, bomo vasho sanikernost do velke komesije na snanje dali — ktera bo vedila po postavah vas k ti dolshnosti posiliti. Sej vidimo, de otrok se ne manka, tudi bi otrozi radi v sholo hodili, le starishi to svoje narsvetejshi dolshnosti spolniti...

Polna šola — dober glas fare... Saupamo tedaj, de bote obilno otrok pripelali, de bo nasha shola spet nekdajni lepi glas in fara svojo nekidajno zhast pred suetam in pred Bogam sadobila...

S. S. VAN DINE 48

BOGINJA MAŠČEVANJA

KRIMINALNI ROMAN

»Spremljajte tega gospoda v njegovo sobo in pazite, da ne bo s kom govoril, dokler ga ne pokličemo.«

Salveter se je ponižno ozrl na gospo Blissovo, nato pa v spremstvu policista odšel.

»Prosim, izvolite sesti, gospa.« Vance je stopil k njej, in ko je sedla, je prijel enega izmed stolov, ki so bili v salonu in ga postavil pred njo. »Stavili vam bomo marsikakšno neobzirno vprašanje, in če vi res želite, da Kylejevega morilca zadene roka pravice, se gotovo ne boste upirali našemu zaslišavanju in boste na vsa vprašanja odkritosrčno odgovarjali.«

»Morilec gospoda Kyleja je hudobnež in človek brez vsake časti,« je odgovorila z ostrim, prisiljenim glasom. »Storila bom vse, kar bo le v mojih močeh, da vam pomagam.« Pri tem ni pogledala Vanceja, pač pa je vso svojo pozornost obrnila na debel prstan, v katerega je bil vdelan rumenkast dragocen kamen, in ki ga je nosila na kazalcu desne roke.

Vanceju so se komaj opazno privzdignile obrvi.

»Vi torej mislite, da smo storili prav, ko smo spustili vašega moža na svobodo?«

Nisem mogel uganiti, kakšen namen je imel Vance s tem svojim vprašanjem. Odgovor gospe Blissove pa mi je bil še bolj nerazumljiv. Počasi je dvignila glavo ter nas pogledala vsakega posebej, nato pa dejala:

»Dr. Bliss je zelo potrpežljiv človek. Mnogo ljudi ga je že prevaralo. Niti o tem nisem prepričana, če mu je Hani povsem zvest. A moj mož ni neumnež... včasih je še preveč bister. Nočem reči s tem, da ni zapleten v umor. Zločin je včasih lahko nekaj zelo korajžnega. Toda če bi moj mož umoril Kyleja, tega prav gotovo ne bi storil tako neumno... prav gotovo ne bi bil pustil za seboj toliko sledov in dokazov proti sebi...« Spet se je ozrla na svoje prekrižane roke. »In če bi bil že na vsak način hotel storiti kak zločin, prav gotovo ne bi umoril Kyleja. So takšni ljudje, za katere bi res imel razlog, da jih spravi s poti.«

»Hani, na primer, ne?«

»Morda.«

»Ali gospod Salveter?«

»Skoraj vsi, razen gospoda Kyleja,« je mirno odgovorila gospa.

»Lahko bi ga bila jeza preslepila,« je dejan Vance, kakor da bi razpravljal o kakšnem čisto znanstvenem vprašanju. »Če bi bil gospod Kyle odklonil nadaljnjo denarno pomoč pri izkopavanjih...«

»Vi ne poznate mojega moža. Tako uravnovešenega značaja sploh še nisem videla kakor je on. V njegovi naravi ni nobene strasti. On ne stori ničesar, preden dobro ne premisli.«

»Njegova miselnost je prav profesorska,« je tiho pripomnil Vance. »Da, tak vtis sem vedno imel o njem.« Segel je v žep po smotke. »Vas kaj moti, če kadim?«

»Dovolite, da tudi jaz prižgem eno?«

Vance je vstal in ji ponudil smotko.

»Ah... ‚Regie', je vzdihnila in jo vzela. »Vi ste srečni, gospod Vance. V Turčiji jih ni bilo mogoče več dobiti, ko sem jih hotela naročiti.«

»Res sem srečen, da vam jih lahko ponudim.« Vance ji je prižgal smotko in spet sédel. »Kdo, mislite, gospa Bliss, da ima največjo korist od Kylejeve smrti?«

Vance je zastavil to vprašanje brezbrižno, a opazil sem, da je pri tem zelo pazljivo opazoval mlado gospo.

»Tega vam ne bi vedela povedati.« Bilo je očividno, da se je potegnila v obrambo.

»A nekdo se je prav gotovo okoristil z njegovo smrtjo,« je nadaljeval Vance. »Drugače bi ga ne bili umorili.«

»To bo pač morala ugotoviti sodnija. Jaz vam v tej smeri ne morem nuditi nobene pomoči.«

»Morda je policiji že znano, kakšen je položaj, in vas jaz zaslišujem samo zato, da bi se prepričal, če je res vse tako,« je dejal Vance vljudno, a kljub temu z nekim poudarkom. »Če vso stvar motrimo stvarno, bi policija lahko sklepala, da bi nenadna smrt gospoda Kyleja utegnila Haniju potegniti trn iz srca in narediti konec tako imenovanemu onečaščanju grobov davnih prednikov. Policija bi bila lahko tudi prepričana, da je smrt gospoda Kyleja prinesla vam in gospodu Salvetru veliko bogastvo.«

Mislil sem, da bo takšna Vancejeva pripomba gospo užalila, a ona ga je samo pogledala in se hladno nasmehnila, nato pa mirno dejala:

»Da, mislim, da je naredil oporoko, v kateri imenuje gospoda Salvetra in mene za glavna dediča.«

»Gospod Scarlett nas je o tem obvestil,« je odvrnil Vance. »Sicer pa je to čisto naravno... Povejte mi še, ali nameravate nadaljevati z delom dr. Blissa v Egiptu?«

»Gotovo!« je odgovorila odločno. »Če bi me prosil, naj mu pomagam, bi denar dala njemu in naj bi naredil z njim, kar bi hotel... Zlasti pa še zdaj!« je pripomnila.

Dal 7 al 21 giugno vengono emesse due serie di

BUONI DEL TESORO QUINQUENNALI 5 % A PREMI

di L. 5 miliardi ciascuna

Interessi e premi esenti da ogni imposta presente e futura

PREZZO di emissione: L. 97 per ogni cento lire di capitale nominale, oltre interessi 5% dal 15 giugno fino al giorno del versamento; per le sottoscrizioni eseguite dal 7 al 14 giugno vengono invece corrisposti ai sottoscrittori gli interessi 5% dal giorno del versamento fino a tutto il 14 giugno detto.

Le sottoscrizioni vengono eseguite solo in contanti, ma vengono accettate come contante le cedole ammesse in sottoscrizione.

PREMI: ciascuna serie di L. 5 miliardi di Buoni concorre annualmente a n. 10 premi per un ammontare complessivo di L. 10.000.000 mediante estrazioni semestrali.

Le sottoscrizioni si ricevono presso tutte le Filiali dei seguenti Enti e Istituti che fanno parte del Consorzio di emissione, presieduto dalla Banca d'Italia.

Banca d'Italia — Cassa Depositi e Prestiti — Istituto Nazionale delle Assicurazioni — Istituto Nazionale Fascista della Previdenza Sociale — Istituto Nazionale Fascista per l'Assicurazione contro gli Infortuni sul lavoro — Banco di Napoli — Banco di Sicilia — Banca Nazionale del Lavoro — Istituto di S. Paolo di Torino — Monte dei Paschi di Siena — Banca Commerciale Italiana — Credito Italiano — Banco di Roma — Federazione Nazionale Fascista delle Casse di Risparmio — Istituto di Credito per le Casse di Risparmio Italiane — Cassa di Risparmio delle Provincie Lombarde — Istituto Centrale delle Banche e Banchieri — Istituto Centrale delle Banche Popolari — Banca d'America e d'Italia — Banca Popolare di Novara — Banco Ambrosiano — Banca Nazionale dell'Agricoltura — Banca Popolare di Milano — Banco Santo Spirito — Credito Varesino — Credito Commerciale Milano — Banca Bellinzaghi, Milano — Banca Cattolica del Veneto, Vicenza — Banca di Chiavari e della Riviera Ligure — Banca Agricola Milanese — Banca Toscana — Banca Provinciale Lombarda, Bergamo — Credito Romagnolo, Bologna — Banca S. Paolo, Brescia — Società Italiana per le Strade Ferrate Meridionali — Assicurazioni Generali Trieste — Compagnia di Assicurazioni di Milano — Società Reale Mutua Assicurazioni Torino — Riunione Adriatica di Sicurtà, Trieste — La Fondiaria, Firenze — Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio del Regno, Roma;

Banca Vonwiller — Credito Industriale, Venezia — Banca Lombarda di DD. & CC. — Banco S. Geminiano e S. Prospero — Banca di Legnano — Banca Unione, Milano — Società Italiana di Credito, Milano — Banco Lariano — Credito Agrario Bresciano — Banca Agricola Commerciale, Reggio Emilia — Banca Piccolo Credito Bergamasco — Banca del Friuli — Banca Gaudenzio Sella & C., Biella — Banca Mutua Popolare, Bergamo — Banca Popolare, Lecco — Banca A. Grasso e Figlio, Torino — Banca Mobiliare Piemontese — Banca del Sud — Banca Piccolo Credito Savonese — Banca Cesare Ponti, Milano — Banca Privata Finanziaria, Milano — Banca Milanese di Credito — Banca Industriale Gallaratese — Banca Alto Milanese — Banca di Calabria — Banca Popolare Luino — Banca Cooperativa Popolare, Padova — Banca Mutua Popolare, Verona — Banca Mutua Popolare Agricola, Lodi — Banca Agricola Popolare, Ragusa — Banca Popolare di Intra — Banca Popolare di Modena — Banca Popolare, Cremona — Banca Mutua Popolare Aretina — Banca Popolare, Sondrio — Banca Piccolo Credito Valtellinese — Banca Popolare Cooperativa, Ravenna — Banca Agricola Mantovana — Banca Popolare di Credito, Bologna — Banca Popolare, Vicenza — Consorzio Risp. e Prestiti per Commercio e Industria, Bolzano — Banca Popolare Pesarese.

Tutte le altre Banche, Banchieri, e Banche Popolari, nonchè tutti gli Agenti di Cambio rappresentati nella firma dell'alto consortile dagli Istituti e dalla Compagnia Finanziaria sopra menzionati.

Od 7. do 21. junija bosta emitirani dve seriji

5 LETNIH 5 % ZAKLADNIH BONOV s PREMIJAMI

vsaka po 5 milijard lir

Obresti in premije so oproščene sleherne sedanje in bodoče davščine

EMISIJSKA CENA: 97 lir za vsakih sto lir nominalne glavnice poleg 5% obresti od 15. junija do dneva vplačila; za vpisovanje od 7. do 14. junija pripadajo vpisnikom 5% obresti od dneva vplačila do vključno 14. junija.

Vpisovanje se lahko opravi samo v gotovini, toda sprejemajo se kot gotovina kuponi, dopuščeni za vpis.

PREMIJE: Na vsako serijo 5 milijard lir Bonov odpade letno 10 premij v skupnem znesku 10,000.000 lir, ki se žrebajo vsakih šest mesecev. Vpisovanje se lahko opravi pri vseh podružnicah naslednjih ustanov in zavodov, ki pripadajo emisijskemu konzorciju pod vodstvom zavoda Banca d'Italia.

Banca d'Italia — Cassa Depositi e Prestiti — Istituto Nazionale delle Assicurazioni — Istituto Nazionale Fascista della Previdenza Sociale — Istituto Nazionale Fascista per l'Assicurazione contro gli Infortuni sul lavoro — Banco di Napoli — Banco di Sicilia — Banca Nazionale del Lavoro — Istituto di S. Paolo di Torino — Monte dei Paschi di Siena — Banca Commerciale Italiana — Credito Italiano — Banco di Roma — Federazione Nazionale Fascista delle Casse di Risparmio — Istituto di Credito per le Casse di Risparmio Italiane — Cassa di Risparmio delle Provincie Lombarde — Istituto Centrale delle Banche e Banchieri — Istituto Centrale delle Banche Popolari — Banca d'America e d'Italia — Banca Popolare di Novara — Banco Ambrosiano — Banca Nazionale dell'Agricoltura — Banca Popolare di Milano — Banco Santo Spirito — Credito Varesino — Credito Commerciale Milano — Banca Bellinzaghi, Milano — Banca Cattolica del Veneto, Vicenza — Banca di Chiavari e della Riviera Ligure — Banca Agricola Milanese — Banca Toscana — Banca Provinciale Lombarda, Bergamo — Credito Romagnolo, Bologna — Banca S. Paolo, Brescia — Società Italiana per le Strade Ferrate Meridionali — Assicurazioni Generali Trieste — Compagnia di Assicurazioni di Milano — Società Reale Mutua Assicurazioni Torino — Riunione Adriatica di Sicurtà, Trieste — La Fondiaria, Firenze — Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio del Regno, Roma;

Banca Vonwiller — Credito Industriale, Venezia — Banca Lombarda di DD. & CC. — Banco S. Geminiano e S. Prospero — Banca di Legnano — Banca Unione, Milano — Società Italiana di Credito, Milano — Banco Lariano — Credito Agrario Bresciano — Banca Agricola Commerciale, Reggio Emilia — Banca Piccolo Credito Bergamasco — Banca del Friuli — Banca Gaudenzio Sella & C., Biella — Banca Mutua Popolare, Bergamo — Banca Popolare, Lecco — Banca A. Grasso e Figlio, Torino — Banca Mobiliare Piemontese — Banca del Sud — Banca Piccolo Credito Savonese — Banca Cesare Ponti, Milano — Banca Privata Finanziaria, Milano — Banca Milanese di Credito — Banca Industriale Gallaratese — Banca Alto Milanese — Banca di Calabria — Banca Popolare Luino — Banca Cooperativa Popolare, Padova — Banca Mutua Popolare, Verona — Banca Mutua Popolare Agricola, Lodi — Banca Agricola Popolare, Ragusa — Banca Popolare di Intra — Banca Popolare di Modena — Banca Popolare, Cremona — Banca Mutua Popolare Aretina — Banca Popolare, Sondrio — Banca Piccolo Credito Valtellinese — Banca Popolare Cooperativa, Ravenna — Banca Agricola Mantovana — Banca Popolare di Credito, Bologna — Banca Popolare, Vicenza — Consorzio Risp. e Prestiti per Commercio e Industria, Bolzano — Banca Popolare Pesarese.

Vse ostale Banke, Bančniki, Ljudske Posojilnice kakor tudi vsi menjalnični Agenti, ki so člani zgoraj omenjenih zavodov in družbe »Compagnia Finanziaria«.

LJUBLJANA

Koledar

Ponedeljek, 21. rožnika: Alojzij, spoznavalec; Evzebij, škof in mučenec; Marcija, mučenica; Alban, mučenec.

Torek, 22. rožnika: Ahacij, mučenec; Pavlin Nolski, škof; Inocenc V., papež.

Obvestila

Mestna zastavlalnica zaprta. Zaradi slikanja in snaženja prostorov bo mestna zastavljalnica zaprta od Rešnjega Telesa, 24. t. m., do Sv. Petra in Pavla, 29. t. m. Zato opozarjamo stranke, naj to upoštevajo, da ne bi te dni prepozno skušali rešiti zastavljene predmete.

Ljubljansko gledališče

Drama:

Ponedeljek, 21. junija: zaprto.
Torek, 22. junija ob 18: »Jorijeva hči«. Red torek.

Opera:

Ponedeljek, 21. junija: zaprto.
Torek, 22. junija: zaprto.

Vsem posestnikom v k. o. Brinje

Po nalogu mestne občine in pod nadzorstvom katastrskih oblasti bo podjetje civ. geometrov Pelca Zvonimirja in Breskvarja Janeza pričelo v nekaj dneh izvrševati novo izmero vseh parcel in zgradb v k. o. Brinje.

Po čl. 12. zakona o katastru so vsi posestniki na svojih mejah dolžni postaviti vidne in pravilne mejnike. Te mejnike naj postavijo posestniki sporazumno tako, kakor svoja posestva uživajo. Mejniki morajo stati povsod tam, kjer se meja lomi ali krivi, ker se bo pri merjenju od mejnika do mejnika meja merila vedno kot ravna. Da bodo posestniki lažje vedeli, kam je mejnik postaviti, bodo še s posebnim pozivom poklicani na ogled meje, kjer jim bo geometer brezplačno povedal, kam naj mejnike zakopljejo.

Za mejnike se vzame lahko vsak kamen, dolg najmanj 60 cm, ki ima gornji del obdelan v štirioglato ali okroglo obliko, tako da se na oko takoj loči od drugega kamenja na njivah. Navadni, do sedaj zakopani mejniki, ki niso obdelani in se lahko zamenjajo z drugim kamenjem, se bodo morali zamenjati s pravilnimi mejniki. Tozadevna podrobna navodila bodo dobili posestniki pri ogledu parcel na licu mesta.

Mejniki morajo biti postavljeni vidno ter smejo največ 10 cm gledati iz zemlje. Slabo postavljene mejnike, ki ne bi zadosti trdno stali ali bi gledali preveč iz zemlje, bo geometer pri merjenju dal popraviti, stroške za zamudo časa pa bodo morali plačati posestniki.

Da se posestniki izognejo vsem nepotrebnim stroškom, naj se udeležijo ogleda mej na svojih parcelah, poleg tega pa naj pripravijo vse, da bodo mejnike pravočasno postavili, to je najkasneje 14 dni po dnevu, na katerega bodo pozvani na ogled. Po tem roku bo postavil mejnike geometer, kakor se na njivah ali travnikih meja vidi, stroške pa bo moral plačati posestnik, ki kamnov ne bi postavil.

Vsa pojasnila in navodila, kolikor se tičejo zamejičenja ali ogleda na licu mesta, prejmejo posestniki v pisarni prevzemnikov poobl. civ. geometrov Pelca in Breskvarja, Cesta Arielle Ree (Gosposvetska cesta) 3/I (poleg Figovca) vsak delavnik od 9 do 12.

V isto pisarno naj se javijo tudi vsi posestniki, ki so zadnja leta spremenili mesta bivališča ali stanovanja, pa niso spremembe javili zemljiški knjigi in katastrski upravi.

Opozarjamo še vse posestnike, da so bili pozvani vsi posestniki v inkorporiranih občinah, da morajo svoja posestva zamejičiti. Vsem, ki tega do sedaj še niso izvršili, naj velja to kot zadnji opomin.

ŠPORT

Ljubljana : Hermes 7:1 (1:0)

Včeraj so bile na domačem nogometnem sporedu spet vse tekme na vrsti. Največje zanimanje je bilo za srečanje Šiškarjev in Ljubljančanov na igrišču slednjih, kjer se je kljub lepemu in sončnemu vremenu zbralo blizu 1000 gledalcev.

Po predtekmi mladinskih moštev Ljubljane in Žabjaka, ki je končala z zmago mlajših Ljubljančanov, sta malo po napovedanem času prišli na igrišče moštvi obeh glavnih akterjev. Sodnik g. Mehle je dal začetni znak in igra se je začela. Skoraj do konca prvega polčasa sta si bili moštvi popolnoma enakovredni, to je toliko časa, dokler Hermežanom ni pošla sapa. Oba vratarja sta mogla v prvem delu igre pokazati, kaj znata, in reči moramo, da sta nas prav zadovoljila. Rogelj pri Hermesu je bil včeraj najboljši mož na polju in je ubranil kopico močnih strelov iz vseh mogočih daljav. Hermesova obramba je bila vedno na mestu, čeprav se je večkrat pred njihovim golom kuhala vroča jed. Bilo je tudi več kotov, ki so ostali neizrabljeni. Tudi Hermežani niso v prvem delu igre držali križem roke in so pridno napadali, imeli pa so pri streljanju nekaj smole, kar se more reči tudi za Ljubljančane. Prvi gol je sledil malo pred koncem prvega polčasa, ko je bil faulan Sandi. Strel iz 20 m je izvedel Sandi. Poslal je žogo visoko pred gol, tod se je žoga odbila od branilca in že je bil Acko na mestu. Žoga je obsedela. 1 : 0. Kmalu potem polčas.

V drugem delu so prihajali Ljubljančani vedno bolj do izraza, zaradi tehnično bolj povezane in kombinacijsko točnejše igre. Hermežanom je začela pojemati sapa in le redki so tempo vzdržali do konca. In potem... Začeli so padati goli. Do sedem smo jih mogli našteti. Hermes pa ni klonil do konca in je skoraj pred koncem zabil svoj častni gol. — Gole za Ljubljano so zabili: Acko 3, Hacler 2, Vodeb 1, Šercer 1 in Accetto 1. Tekma je bila nekajkrat precej zaostrena, en Hermežan je bil izključen, nekaj potrebnih opominov, sicer pa ni bilo na igrišču nič posebnega. Ljubljana se je s to zmago trdno utrdila na čelu prvenstvene tabele in bo tod ostala do konca prvenstvenih borb.

Mladika : Vič 3:2 (1:0)

Mladikarji so včeraj komaj zmagali nad solidnimi Vičani, ki so včeraj prav dobro zaigrali. Zmagovalni gol je padel iz problematično dosojene 11 m. Vičani so se pokazali včeraj z dobre strani, domačini pa niso imeli dneva. S to zmago se je Mladika zasidrala na prvo mesto, Vič pa je žal tudi za zdaj ostal na koncu tabele, čeprav tega ne zasluži. Sodil je g. Jenko.

Mladika rez. : Mars rez. 4:1
Hermes rez. : Žabjak rez. 2:2
Vič ml. : Mladika ml. 3:1
Hermes ml. : Tob. tov. ml. 2:0
Ljubljana ml. : Žabjak ml. 6:0

Danska : Švedska 3:2

Včeraj je bila v Kopenhagnu odigrana mednarodna nogometna tekma med Dansko in Švedsko. To je bilo 39. srečanje med obema predstavništvoma. Zmagali so Danci z rezultatom 3 : 2. Za Dansko je zabil dva gola Christiansen in Plogar en gol. Za Švede pa sta bila uspešna Nordhal in Gren. Tekmo je gledalo čez 36.000 gledalcev.

Njiva naprodaj na deželi, tik farne cerkve, pripravna za stavbišče. Ponudbe na: Kmetijsko društvo Dobrépolje.

Kolumb odkriva Ameriko

Ponedeljek, 5. novembra. — Zjutraj je dal Kolumb nalog, naj potegnejo na suho ladjo »Santa Maria« in ostali dve, toda ne vseh treh na mah, pač pa tako, da bosta ostali dve ob strani v vodi in s tem ustvarjali varnost posadke, čeprav je tamkajšnje ljudstvo nenevarno in četudi bi lahko vse tri ladje zapovrsti potegnili na suho, jih popravili in na novo posmolili.

Tedaj pa se je pred Kolumbom pojavil drugi častnik z ladje »Niña« in zahteval od njega nagrado, češ da je našel smolo mastikovega drevesa, toda vzorca ni prinesel s seboj, ker ga je spotoma izgubil. Kolumb mu je to obljubil in poslal Rodriga Sancheza in Diega, naj gresta pogledat tista drevesa, s katerih je bila ostrgana smola. Ta dva sta po povratku prinesla s seboj nekaj te tvarine, katero je Kolumb skupaj z nekaj vejami smolastega drevesa pridržal, da bi jih pokazal kralju in kraljici. Rekel je, da gre resnično za mastikovo smolo, ki jo je treba o pravem času pobrati in da bi lahko dajala ta dežela okroglo 1000 stotov smole na leto.

Na istem delu zemlje je našel tudi velike količine lesa, ki se mu je zdel podoben aloam.

Pristavlja, da je to pristanišče eno najboljših na svetu, ker ima silno milo podnebje, ljudje naokrog pa so zelo ponižni. Pristanišče obvladuje skalnat rtič precejšnje višine. Tam bi bilo treba zgraditi trdnjavico, da bi v primeru, ako bi se pristanišče razvijalo ter se razširilo, trgovci našli zavetišče in varstvo pred nasiljem morebitnih sovražnikov države. »Gospod Bog, v čigar rokah so vse zmage, bo dopustil, da se to delo dovrši, v kolikor bo služilo njegovi slavi,« pravi Kolumb.

Končno pripominja v svojih zapiskih, da mu je eden od Indijancev s kretnjami dopovedal, da je mastikova smola uporabna kot zdravilo zoper želodčne bolezni.

Torek, 6. novembra. — Pripoveduje, da sta se ponoči vrnila onadva moža, ki ju je bil poslal raziskavat notranjost pokrajine. Povedala sta, da sta po 12 miljah hoje prispela do nekega naselja, v katerem je okrog petdeset koč. Ta vas bi lahko sprejela najmanj tisoč ljudi, kajti v eno kočo bi šlo lahko po več ljudi. To bivališče je močno podobno obsežnemu vojaškemu taborišču. Povedala sta, da so ju domačini na njihov svojski način sprejeli, in sicer zelo slovesno. Prav vsi moški in ženske so jima prišli naproti, da bi ju videli, namestili pa so ju v boljšem stanovanju. Indijanci so bili prevzeti od začudenja in se je na njih videlo, da so prepričani, da sta prišla z neba. Lizali in poljubljali so jima roke in noge in jima prinašali jedi, kakršne so pač imeli.

Oba Španca sta dalje pripovedovala, da so ju ob prihodu v vas prvaki pod roko odvedli v osrednjo hišo in jima ponudili dva sedeža, na katera sta sedla, dočim so se Indijanci posedli naokrog po tleh. Indijanec, ki ju je spremljal, je razložil ostalim ljudem način življenja kristjanov in rekel, da so to dobri ljudje. Tedaj so moški odšli in vstopile so ženske, ki so se vsedle na isti način po tleh okrog obeh Špancev, jima poljubljale roke in noge in ju otipavale, da bi se prepričale, ali sta tudi onadva iz mesa in kosti. Končno so ju prosile, naj ostaneta pri njih vsaj pet dni.

Španca sta jim pokazala vzorce sladkornega trsa in popra, katere jima je bil dal Kolumb. Indijanci so s kretnjami povedali, da je v bližini mnogo tega blaga, in sicer na jugovzhodni strani, niso pa mogli razumeti, čemu naj bi jima to koristilo. Ko sta uvidela, da se jima ni posrečilo dobiti podatkov o vrsti mest, katera sta iskala, sta se vrnila. Če bi dovolila, bi ju več kakor pet sto ljudi pospremilo, kajti mislili so, da se bosta vrnila v nebo.

Pač pa je z njima prispel eden uglednejših mož v naselju v družbi svojega sina in svojega hlapca. Kolumb mu je priredil vljuden sprejem in mu naštel mnoge zemlje in otoke, ki so ležali na tisti strani. Mislil je potem tega odličnika povesti pred kralja in kraljico, pravi pa, da ni iztuhtal razloga, zakaj je mož ob nastopu noči hotel na vsak način nazaj na kopno. Ker ga ni hotel spraviti v nevoljo in ker je imel ladje na suhem, ga je Kolumb odpustil na podlagi obljube, da se bo naslednjega dne takoj po sončnem vzhodu spet vrnil. Toda prikazal se ni več.

Španca sta dalje povedala, da sta spotoma srečavala mnogo ljudi, ki so se vračali v svoja selišča s plamenicami v rokah in z nekimi rastlinami, s katerimi so se po svojem običaju nadišavili. (Najbrž misli pri tem na tobak.) Nista pa naletela na nobeno vas, ki bi imela več kakor pet koč. Povsod sta bila deležna enakega sprejema.

Videla sta številne vrste dreves, rastlin in vonjavih cvetlic, najrazličnejše zvrsti ptičev, kakršnih v Španiji ni, z izjemo jerebic in pojočih slavcev ter gosi, ki jih je tukaj neizrečeno veliko. Nista pa videla parkljarjev in štirinožcev, razen pse, ki niso lajali.

22.

Očetova duša se je solzila, lipovo cvetje je medilo in na žgoče slepčeve oči je padala blažilna mana kot božje zdravilo.

Čez čas se je ubogi drvarček prebudil iz nezavesti. Pomel si je oči, s prsti jih drgnil in mel, in glej čudo! Žgoča bolečina je bila prenehala, odprl je oči in zakričal od veselja:

»Vidim, gledam! Več nisem slep, moje oči so ozdravljene! Zahvaljena bodi, očetova duša!«

23.

Med trepetajočim cvetjem dišeče lipe je tedaj očetova duša bila vesela in žalostna: prevzelo jo je nebeško veselje, ko je čula veseli vzklik ozdravljenega najmlajšega sina, ki ga je videla vstati, kot bi se bil prebudil iz strašnega sna, iz morečega spanja. Nežno ga je gledala in videla še, kako je pobral svojo sekiro drvarico, se na križpotju oziral po treh stezah in se končno odločil za zgornjo, ki ga je peljala nazaj na planino.

24.

In očetova duša je bila ob veselju žalostna, ko je videla, da so se bratje razšli že na prvem križpotju. Najmlajšega brata je pospremila nazaj v domače planine, nato pa odplavala...

In zadrževala se je zdaj pri najstarejšem, zdaj pri srednjem bratu, a najčešče in najraje je obiskovala najmlajšega sina, ki ji je bil najdražji. Njeno obiskovanje je bila skrivna, nevidna dušna vez med tremi sinovi, brati, da niso drug na drugega popolnoma pozabili.

»SLOVENSKI DOM«
izhaja vsak delavnik ob 12. Urejuje: Mirko Javornik. Izdajatelj: inž. Jože Sodja. Za Ljudsko tiskarno: Jože Kramarič, vsi v Ljubljani. Uredništvo in uprava: Ljubljana, Ljudska tiskarna, Kopitarjeva 6. Telefon 40-01 do 40-05. Mesečna naročnina 11 lir, za tujino 20 lir. — Posamezna številka 50 cent.

Razmere po ruskih mestih in po deželi

Pravo nasprotje temu, kar moskovski radio oznanja zunanjemu svetu

Stockholm, 21. junija. s. Iz Moskve poročajo, da je tamkajšnja »Pravda« 17. maja prinesla uvodnik, v katerem piše o nujni potrebi po zboljšanju zdravstvenih razmer po ruskih mestih. V njem poudarja, da po mnogih mestih ni niti najbolj nujne čistoče in da zaradi tega tam razsajajo nalezljive bolezni na splošno.

Kujbišev, veliko industrijsko mesto — piše člankar omenjenega moskovskega časopisa — nudi res sramotno sliko: Po cestah so kar celi kupi blata in umazanije, a nikomur ne pride na misel, da bi jih počedil. In to se dogaja navzlic temu, da vlada izdaja ogromne vsote za higieno in čistočo.

Drugi listi pišejo o neredu, ki vlada po traktorskih postajah, katere imajo nalogo preskrbovati poljske delavce s potrebnim orodjem in pripravami. Zaradi tega nereda — piše »Pravda« — gre delo po poljih vedno počasneje od rok. Na traktorskih postajah povsem manjka potujočih delavnic ter strokovno usposobljenega in za takšna dela pripravnega tehničnega osebja. Nihče se ne briga, da bi se poljedelski stroji ohranili v dobrem stanju, zaradi česar prihajajo neprestano prošnje, naj jim pošljejo nadomestne dele, ki pa jih ni mogoče dobiti.

»Izvestja« pišejo v svoji številki z dne 27. maja dobesedno: »Posledica tega zanikrnega opravljanja službe je bila, da v prvih dvajsetih dnevih setve ni bilo nobenih uspehov. Stroji niso tekli, ljudje pa niso bili sposobni, da bi z njimi upravljali.«

Tudi z industrijskega področja poročajo o zelo resnih stvareh. »Pravda« se v svoji številki z dne 31. maja na primer pritožuje nad slabim opravljanjem službe po tovarnah, tudi po tistih, ki delajo za vojno. V mnogih od njih se dogaja, da delo poteka v pravi zmešnjavi, da je nepopolno in da ga delavci opravljajo le delno. V teh tovarnah često delajo le zadnje dneve v mesecu, da v naglici narede tisto, kar nalaga državni načrt. Na ta način narejene stvari so seveda slabe, kar občutno zmanjšuje naše možnosti za odpor.

Pred nedavnim je izšel tudi članek, ki opozarja na sovjetski zakon z dne 16. maja »o dodatni mezdi poljskim delavcem«. Ta članek lepo podaja miselnost sovjetskih voditeljev, ki so za vsako ceno skušali uveljaviti boljševizem. Namen omenjene zakonske uredbe je bil, z večjo plačo pripraviti kmeta do tega, da bi bil bolj priden pri delu in bi na polju, kjer je bil zaposlen, čim več pridelal.

Še zanimivejše pa so pripombe v »Ivestijah«. Krajevni voditelji — piše dobesedno ta list — so z namenom, da bi se čim bolj proslavili, kar na lastno pest še bolj otežkočili državni načrt in zahtevali od delavcev tekšne stvari, ki so od njega zahtevale nadčloveških naporov. Svoje trditve omenjeni časopis takole utemeljuje: V pokrajini Volotra na primer, kjer bi povprečno morali pridelati na vsakem hektaru zemlje 8.5 stote žita, so krajevni veljaki zahtevali od poljskega delavca »svobodne Rusije«, da mora pridelati 11 do 12 stotov žita.

Ta notranji sovjetski vir novic odkriva pravo duševno razpoloženje, miselnost in načine ravnanja, ki so povsem v nasprotju s tem, kar moskovski radio tako nesramno in napihnjeno oznanja zunanjemu svetu.

Zakaj imajo kače viličast jezik in zakaj tako sikajo z njim

Monakovski prirodopisec dr. Kahmann je posvetil svojo posebno pozornost kačjemu jeziku oziroma jeziku plazilcev sploh. Prišel je do zaključka, da imajo te živali zato viličast jezik, ker jim služi kot pomožni ud za voh. V tem je tudi razlog, zakaj kače in kuščarice tako pogosto in tako naglo migajo z jezikom in stresajo tanka in ostra njegova konca. Te živali imajo zelo slabo razvit čut za vohanje. Zavonjajo lahko samo duh v svojem lastnem žrelu. S tem da kača tako naglo otepa s svojim jezičkom naokrog, hoče doseči le to, da bi duh, ki ga ima kakšna stvar v njeni bližini, »privabila« v žrelo in ga mogla občutiti, zakaj zanj je — kakor rečeno, občutljivo je njeno žrelo.

Rekordna poroka na daljavo

Ona v Krakovu na Poljskem, on pa v Montevideu v Urugvaju

Nekoč sta se ženin in nevesta vozila k poroki recimo v lepo okrašeni kočiji, ali pa sta šla, če nista bila prav preveč premožna, kar peš k bližnji cerkvi. V sedanji dobi motorizacije, ko se vse vozi z avtomobilom, vsaj v mirnem času, mora biti na razpolago že kakšno bolj sodobno vozilo, kakor pa je navadna kočija. Vsaj k poroki bi se ženin in nevesta rada peljala z avtomobilom, da bi jima ta dan ostal bolj v spominu in da ne bodo ljudje govorili — ob takšni priliki namreč še posebno radi kaj govore —, »kakšna revščina« je to. Zdaj v vojnih časih je v modi že kar poroka na daljavo, po radiu. Vojni časi so iznajdljivi in znajo premagati vse ovire. Tudi pri ljubezni se čutijo posledice vojne in poroko na daljavo je treba smatrati kot »ustanovo sreče«, kot nek »nadomestek« ali kot potrebo, ki jo narekuje vojna.

Danes je velika večina mladih fantov pri vojakih, morda daleč kje od svoje domovine. Če koga teh vleče srce k svoji izvoljenki in se hoče na vsak način z njo poročiti, čeprav služi vojake na daljnem bojišču, mu pač ne preostaja drugega, ko da se z njo poroči na daljavo. In te nove iznajdbe se nemški vojaki poslužujejo morda bolj, kakor bi si kdo utegnil misliti. To dokazuje, da tudi sedanji odrasli mladini ne manjka goreče ljubezni in poezije. Dokaj je bilo že porok, ki jo je mladi fant slavil nedaleč od boljševiškega ognja ali kje na visokem severu v večnem snegu in ledu, nevesta pa doma v očetovi hiši. Rekord v tem oziru pa imata skoraj gotovo novoporočenca, ki sta se vzela na daljavo Krakov—Montevideo.

Fant je bil mornar na nemški oklepnici »Graf Spee«, ki je bila potopljena ob južnoameriški obali. Pri tej priliki ga je ranil drobec granate, in ko so ga rešili, so ga poslali v neko koncentracijsko taborišče v Urugvaju. Med nemškimi izseljenci v Montevideu se je ena še prav posebno zavzemala za tega ranjenega rojaka. Vzljubila ga je, on pa ji je njeno gorečo ljubezen z enako vračal. A medtem se je zgodilo nekaj, kar je njuni srci odtrgalo drugo od drugega. Urugvaj je pretrgal diplomatske stike z Nemčijo in vse Nemke so se iz Montevidea morale takoj vrniti v domovino. Le mornarji z omenjene oklepnice so morali ostati tam v vojnem ujetništvu. Ob slovesu sta si mlada zaljubljenca obljubila večno zvestobo ter sta si izmenjala zaročna prstana. Dekle je našlo svoje novo bivališče v Krakovu na Poljskem in od tam je nazadnje le izposlovalo dovoljenje, da se po radiu poroči s svojim izvoljencem v Urugvaju. (CE.)

General Wawell — podkralj v Indiji

Lisbona, 19. junija. s. Iz Londona uradno poročajo, da je maršal Wawell bil imenovan za podkralja v Indiji. General Auchinleck je naslednik Wawellu kot vrhovnega poveljnika oboroženih sil, razporejenih v Indiji.

Kratke za rebom

Na svetu je zdaj 448 ognjenikov, ki še vedno delujejo in jih še ne smemo prištevati med ugasle. Zanimivo je, da jih je od teh kar 352 na območju Tihega morja.

Ribiški kongres so imeli pred nedavnim v Passau-u v Nemčiji. Iz poročila, ki ga je podala neka vplivna osebnost, je razvidno, da nemška ribja industrija razpolaga danes s približno 660.000 ha jezer, 540.000 ha rek, 95.000 ha ribnikov ter 402.000 ha močvirij. Lansko leto je bilo za ribištvo zelo ugodno, pravi poročilo iz Münchena.

12.5% celotne obdelane zemlje na Madžarskem je letos namenjene za gojitev tobaka. Madžarski finančni minister je izdal odlok, da morajo madžarski saditelji tobaka letos posvetiti tej kmetijski panogi vsaj toliko pozornosti ko lansko leto.

Nov premogovnik so odkrili na Hrvatskem v bližini Ivanca. Ne gre pa pri tem morda za pravi črni ali vsaj rujavi premog, pač pa le za lignit. Poročilo iz Zagreba pravi, da ta premog oziroma lignit po kakovosti prav nič ne zaostaja za tistim, ki ga kopljejo v Golubovcu, kjer so ga prej nakopali okrog 60.000 ton na leto. V isti pokrajini sta potem premogovnika še v Budišini (70.000 ton na leto) in v Mirni (50.0000 ton). Odkritje novega premogovnika utegne biti zelo važno zlasti za Zagreb, kjer premoga vsako leto več potrebujejo in porabijo.

Svinčnike so uporabljali že pred šestimi stoletji, kakor dokazuje neka listina, ki se je ohranila iz leta 1350. Vendar pa takrat še niso imeli nobenih tovarn za svinčnike, vsaj takšnih ne kot danes. Slovita nürnberška tovarna svinčnikov, »Faber«, je bila zgrajena šele leta 1761. in je bila ena prvih, ki so začele izdelovati svinčnike na debelo.

Rimski uradni list objavlja ministrski sklep, po katerem so dolžna vsa industrijska podjetja prijaviti količine bakra v kosih, in to do 1. julija 1943.

Iz Venezuele poročajo o velikih poplavah, ki so jih povzročile tamkajšnje narasle reke.

V Združenih državah je vedno teže dobiti meso, poročajo iz Buenos Airesa. Državni odbor za meso, ki je postavljen za ves čas vojne, pravi, da to pomanjkanje občuti tudi vojaštvo.

Tudi v arabskih deželah je komedija z razpustom kominterne rodila odmeve. Arabsko-sovjetsko združenje, ki je do sedaj vodilo ostro komunistično propagando, je dalo izjavo, v kateri pravi, da služi samo njegovo delo spoznavanju Rusije in arabskih dežela ter zboljšanju kulturnih odnošajev.

Potres naj bi bil uničil Japonsko

Očarani in razočarani Amerikanci

Lizbona, 19. jun. s. Po poročilih, ki so dospela na Portugalsko, se je v poslednjih dneh v Ameriki raznesla nenavadna novica, da je Japonsko razdejal potres, ki po svoji sili ni bil nič manjši od potresa l. 1923. Najznamenitejši veščaki potresnih pojavov niso samo hlastno požrli novico, temveč podali mnogo tehničnih podrobnosti glede potresa ter ga orisali s presenetljivo natančnostjo. Fordhamsko vseučilišče, najbolj vešče v poročilih o potresih, je objavilo, da je bila nesreča najhujša v tokijskih predmestjih, medtem ko so za potres vedeli samo v pokrajini Hokkaidu. Harvardsko vseučilišče je še dodalo, da se je treslo in gibalo tudi morje, kakor še nikoli poprej. Vseučilišče v Saint Louisu pa je dejalo, da je bil potres nenavadno dolg, češ da so se sunki vrstili kar celih sedem ur ter povzročili po vsej Japonski nepopravljivo nesrečo. Ameriški tisk je z vso jasnostjo ponovil to vest ter poročal, da so se Amerikanci »razvneli v divjaškem veselju«, ko so zvedeli za to velikansko nesrečo. Ni dvoma, da bi bila prava sreča za Roosevelta, če bi bila novica resnična, ker bi se znebil enega svojih najhujših sovražnikov, ki bi mu zaradi svoje nesreče ne bi več mogel biti nevaren. Vendar pa je to divjaško veselje kaj malo opravičeno, če pomislimo, da je najbolj osnovna in plehka misel v Rooseveltovi propagandi ravno v besedah o krščanski ljubezni, o človečnosti in o omiki Amerikancev.

Skrivnosti z nevidnega bojišča

Vobunski spomini iz prve svetovne vojne

7

Nogavična podveza.

Zima je in skozi stekla v oknu, ki so motna od neprestanega dežja, ne vidim drugega kakor meglo. Zahomotan v pižamo iz flanele se leno vrtim po svojih nekaj sobah, ki so polne molka in otožnosti.

Nazadnje se ustavim ves zamišljen pred predalnikom. Po dolgem obotavljanju se odločim, da bom odprl zadnji predal spodaj.

Tega predala že dolgo, dolgo nisem odpiral. Zatrdno bo tega že več let. Tja sem ob tistih kratkih postankih v svojem daljnem, burnem življenju križem kražem nametal nešteto najrazličnejših in morda nepomembnih stvari, ki sem jih v kakem šibkem trenutku hotel zaradi sentimentalnosti ohraniti.

Torej gre za »spomine«, boste rekli. Kaj pa, da gre! Ko se domislim tega, se grenko nasmehljam, saj sem temu staremu predalu vedno rekel »pokopališče spominov«. Toda kadar ima človek že bele lase, ko je sam na svetu in so dnevi mrtvi in temni, ne bi smel brskati po ostankih svoje preteklosti!

Pa vendar brskam. Morda ni med temi spomini ničesar, kar bi bilo zares pomembno. Ni med njimi drugega kakor mnogo pisem, slike, nekaj zapisnikov, prazne listnice. Toda vsaka stvarca obudi celo vrsto spominov.

Oh, glej no... Prav na dnu predala opazim med knjigo pesmi in med lesom nekaj, kar moje roke vzdignejo zelo, zelo počasi, skoraj s strahom. In čutim, da zardevam, četudi ne vem zakaj...

Tisto nekaj na dnu predala je ženska nogavična podveza sinje, zdaj že obledele barve, vsa pošita z bledimi, bledimi rožicami, s prav majhnimi popki, ki so se komaj odprli.

*

Koliko let je že od tega?

Več kakor dvajset, prav zares, kajti bilo je v Belgiji ob koncu strašnega leta 1914. Tedaj sem se moral baviti s tisto žensko. Njeno ime ni važno, četudi ga ne bom mogel nikdar pozabiti.

Iz poveljstva naše skrivne vohunske službe, kateri sem pripadal, je prišla zapoved, da moram to žensko nadzorovati. Morda se mi ni nikdar nobena naloga zdela tako nehvaležna in težavna.

V tistih strahotnih časih je pogosto bilo zadosti, da je katera ženska bila preveč lepa, pa je že postala sumljiva. A jaz sem bil prepričan, do dna duše prepričan, da je to dekle svetlih oči, ki se je znalo smejati lahkomiselno kakor otrok, nedolžno.

Dasi sem med natančnim in skrbnim raziskovanjem ugotovil, da te ženske ni moči dolžiti ničesar, sem vendar nekega dne dobil izrečno zapoved, naj jo primem v hotelu, kjer je prebivala.

Takoj ko sem ji to povedal, me je vprašala:

»Ali mislite, da me bodo ustrelili?«

Komaj je stavek izgovorila, je že bruhnila v bučen smeh.

Jaz sem ji takoj odgovoril:

»Oh, kje neki, gospodična... Hočejo vas na poveljstvo samo zaradi kakih pojasnil.«

Toda srce mi je pri teh besedah tolklo tako, da bi mi bilo skoraj slabo.

Toda dekle je vendar vzkliknilo:

»Pa vendar... vendar... vojna je vojna, saj veste, in v vojni delajo hitro. Jaz sem pa tukaj tuja!«

Toda to je ni spravilo v zadrego. Ko je oblekla kožuh, da bi šla z mano, je koketno pristavila:

»Vi... vi ste zelo prijazen gospod in... Saj mi boste oprostili, kajne? Rada bi vam dala kaj za spomin...«

Začela je gledati okoli sebe, ko da bi kaj iskala, in spraševala:

»Prstan? Ne, to bi bilo malce preveč, no, preveč tako, saj veste... Aha, ga že imam! Tole bo! Ali vam je prav? Honni soit, qui mal y pense!«*

In v smehu je vzela z naslanjača eno izmed nogavičnih podvez, ki sta ležali ondi, ter mi jo podala z nad vse ljubkim gibom.

*

Zdaj sem se spomnil tudi na Francisa Helperja, polkovnika z glavo, obrito po rusko, in z očmi aluminijaste barve. Vidim ga, kako se z bičem tolče po golenicah in se dere:

»Pa vendar to dekle ni taka nedolžna golobičica, kakor pravite vi!«

A vendar je vse nadaljnje preiskavanje bilo zastonj. Meni je to bilo v veliko olajšanje. Žensko so nazadnje izpustili. Še zdaj jo vidim tako, kakor je bila tisti trenutek, ko se nam je poklonila kakor samostanska gojenka, nedolžno zavila oči ter za zmeraj odšla iz naše pisarne. Pustila je za sabo oster vonj po vijolicah...

Dvajset let je preteklo, toda še vedno hranim to podvezo iz sinje svile. Zdi se mi celo, da mi roke nalahno drhte, če se je dotaknem. Bedarija!

Toda mislim, da bi, če bi ta trenutek mogel pogledati v zrcalo, videl, da so se gube na mojem obrazu poglobile, posebno tiste dve, ki se iz ustnih kotov spuščata proti čeljustim kakor dve brazgotini.

»Bedarije!« ponavljam in moji nohti že skušajo raztrgati staro podvezo. Kaj bi rad naredil? I seveda, konec koncev je vendar le treba uničiti ta trapasti »spominek«, kakršne hranijo šolarji. Moji lasje so beli in če bi nekega dne... Seveda, kaj bi neki rekli moji dediči, če bi našli v moji zapuščini to galanterijo?

Treba je torej to stvar uničiti. Nohti se zapičijo v svilo kakor kremplji in skoraj z jezo trgajo blede rožice z nje.

Morda bi pa to reč lahko bolje in nagleje oskrbel z zobmi? Kaj pa da, z zobmi...

Ob misli, da bi moral to vez iz sinje svile nesti k ustnicam, mi obraz kar zagori od sramote. Ali sem res tako star? Zakaj drhtim? Potegni še enkrat, pa bo!

Potegnem in podveza se pretrga. Iz razporka se prikaže nekaj belega.

Kaj neki bi to bilo?

Je droban zvitek svilenega papirja, tenkega tako kakor najtanjši list na nežnem cvetu. Poberem ga, ga razvijem in upiram vanj začudene oči.

Na listu je vohunsko sporočilo v skrivni pisavi!... Ženska ga je skrila v »spominek«, ki mi ga je tedaj, ko sem jo prijel, izročila, ne da bi trenila z očesom. Ta hladnokrvnost ji je rešila glavo...

Opotečem se k oknu in naslonim razgreto čelo na ledeno steklo po katerem razbija dež.

---

* »Sram ga bodi, kdor misli kaj hudega.« Rek je posnet s slovitega angleškega odlikovanja »Reda nogavične podveze«.